

Bryssel den 27 februari 2026
(OR. en)

6851/26

RECH 86
RELEX 296

FÖLJENOT

från: Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av
Martine DEPREZ, direktör

inkom den: 27 februari 2026

till: Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd

Komm. dok. nr: COM(2026) 96 final

Ärende: RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH
EUROPAPARLAMENTET
Andra tvåårsrapporten om genomförandet av den globala strategin för
forskning och innovation 2023–2025

För delegationerna bifogas dokument – COM(2026) 96 final.

Bilaga: COM(2026) 96 final

Bryssel den 27.2.2026
COM(2026) 96 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET

Andra tvåårsrapporten om genomförandet av den globala strategin för forskning och innovation 2023–2025

1. INLEDNING

Meddelandet om den globala strategin för forskning och innovation¹ antogs i maj 2021 vid en tidpunkt då världen skilde sig avsevärt från i dag. Dess övergripande mål och principer är dock fortfarande giltiga, exempelvis att försvara och främja grundläggande värden inom forskning och innovation, arbeta för lika villkor och ömsesidighet i det internationella samarbetet inom forskning och innovation, tillsammans hantera globala utmaningar såsom klimatförändringar, förlust av biologisk mångfald och globala hälsokriser samt samarbeta med tredjeländer och regioner utanför EU på ett nyanserat och differentierat sätt.

Internationellt forsknings- och innovationssamarbete ökar spetskompetensen och konkurrenskraften, ger tillgång till internationell expertis genom rörlighet och samarbete, utvecklar lösningar på globala utmaningar och främjar gemensamma vetenskapliga och tekniska standarder, och minskar därigenom handelshindren och ökar tillträdet till potentiella marknader. Det bygger även upp ett politiskt och diplomatiskt kapital och bidrar till EU:s geopolitiska mål. Främjandet av samarbete fastställs i artikel 180 b i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

EU måste agera med större beslutsamhet när det gäller att främja sina strategiska intressen i en tid av geostrategisk rivalitet och samtidigt stärka sitt samarbete med likasinnade partner². Vid genomförandet av den globala strategin måste man därför beakta såväl de nya geopolitiska realiteterna som den banbrytande utvecklingen inom vetenskap och teknik. I den första tvåårsrapporten om genomförandet, som antogs 2023, beaktades dessa realiteter, exempelvis genom att belysa EU:s stöd till Ukraina efter inledningen av Rysslands fullskaliga olagliga invasion.

De senaste två åren har EU vidtagit bestämda åtgärder för att hantera dessa utmaningar genom att anta viktiga initiativ som syftar till att säkerställa att EU fortsatt ligger i framkant när det gäller innovation och att dess forsknings- och innovationssystem förblir både öppet och säkert³. EU värnar och kommer att fortsätta att värna multilateralism, en regelbaserad världsordning och ett evidensbaserat beslutsfattande – vilket är avgörande i dagens läge för att försvara demokratins grundprinciper, inbegripet mer motståndskraftiga och starkare demokratiska samhällen. Eftersom de principer och värden som EU står för hotas allt mer i hela världen måste EU mer än någonsin tidigare stå upp för akademisk frihet och frihet för vetenskaplig forskning samt för mångfald, rättvisa och inkludering. Detta inbegriper att främja jämställdhet och icke-diskriminering för kvinnor och andra grupper som löper större risk att utsättas för diskriminering, och säkerställa deras fullständiga och faktiska deltagande i

¹ COM(2021) 252 final.

² https://commission.europa.eu/document/download/833e082a-0c39-4bc6-a119-e0760ebc7360_en?filename=mission-letter-zaharieva.pdf.

³ Exempel på detta är den europeiska strategin för ekonomisk säkerhet (JOIN(2023) 20 final), rådets rekommendation om ökad forskningssäkerhet (C(2024) 3510), det gemensamma meddelandet *Stärka EU:s ekonomiska säkerhet* (JOIN(2025) 977 final), konkurrenskraftskompassen (COM(2025) 30 final), strategin för startupföretag och expanderande företag (SWD(2025) 138 final), den europeiska strategin för forsknings- och teknikinfrastrukturer (COM(2025) 497 final/2), den europeiska strategin för artificiell intelligens inom vetenskapen (COM(2025) 724 final), given för en ren industri (COM(2025) 85 final) och Choose Europe-initiativet (https://commission.europa.eu/topics/research-and-innovation/choose-europe_sv).

forsknings- och innovationssystem. Dessa värden är inte bara en moralisk nödvändighet, utan är en av EU:s starkaste tillgångar i den globala konkurrensen om talanger.

I denna rapport ges en översikt över kommissionens arbete med att genomföra den globala strategin för forskning och innovation och rådets därmed sammanhängande slutsatser⁴ sedan offentliggörandet av den första tvåårsrapporten om genomförandet 2023⁵. Den syftar till att ge en ögonblicksbild av hur EU svarar på nya utmaningar och krav inom forskning och innovation i en alltmer konkurrensutsatt och instabil internationell miljö och därigenom försvarar sina strategiska intressen.

2. BEKRÄFTA EU:S ENGAGEMANG FÖR INTERNATIONELL ÖPPENHET OCH GRUNDLÄGGANDE VÄRDEN INOM FORSKNING OCH INNOVATION

EU har tillsammans med partner världen över genomfört den multilaterala dialogen om principer och värden för internationellt forsknings- och innovationssamarbete, vilket ledde till att Brysselöverklaringen godkändes vid en internationell ministerkonferens i februari 2024. Kommissionen har föreslagit att nästa fas av dialogen ska inledas genom att bredda dess geografiska spridning och tematiska bredd. Kommissionen har också börjat utveckla en europeisk ram för vetenskapsdiplomati genom att lägga fram en rapport med expertrekommendationer som utarbetats gemensamt av forskare och diplomater. Genom Nya Zeelands, Kanadas, Förenade kungarikets, Sydkoreas, Schweiz och Egyptens anslutning till Horisont Europa har EU med framgång fortsatt att skapa starka förbindelser inom forskning och innovation med viktiga partner utomlands.

2.1 Principer och värden vid internationellt forsknings- och innovationssamarbete

Efter lanseringen av den multilaterala dialogen om principer och värden för internationellt forsknings- och innovationssamarbete i juli 2022 förde kommissionen en dialog med sina globala partner för att diskutera frågor som rör spetskompetens inom forskning, kunskapsutnyttjande, forskningssäkerhet och rättvisa partnerskap inom forskning och innovation med låg- och medelinkomstländer. Detta kulminerade i en internationell ministerkonferens som hölls under det belgiska rådsordförandeskapet i februari 2024, där man godkände ett ministeruttalande om principer och värden för internationellt forsknings- och innovationssamarbete, vilket är känt som Brysselöverklaringen⁶.

Efter begäran i rådets slutsatser om den globala strategin för forskning och innovation om att utarbeta en europeisk agenda för vetenskapsdiplomati⁷ och den efterföljande diskussionen i

⁴ 12301/21 RECH 425.

⁵ Exempelvis högnivårapporten *Much more than a market* (Letta-rapporten), rapporten om EU:s framtida konkurrenskraft (Draghi-rapporten), *Safer Together – Strengthening Europe’s Civilian and Military Preparedness and Readiness* (Niinistö-rapporten), *Align, Act, Accelerate* (Heitor-rapporten).

⁶ Se https://research-and-innovation.ec.europa.eu/document/download/94d6bb42-1fe7-478c-b6b4-d0be4dfb0204_en?filename=brussels-ministerial-statement-2024-02.pdf. Turkiet godkände ministeruttalandet utan bilagan.

⁷ 12301/21 RECH 425.

rådet (konkurrenskraft: inre marknaden, industri, forskning och rymdfrågor) i juli 2023 gav kommissionen en grupp forskare och diplomater i uppdrag att lägga fram särskilda rekommendationer för en framtida europeisk ram för vetenskapsdiplomati⁸. Rekommendationerna, som utarbetats av de 130 experterna på vetenskapsdiplomati, med förslag på strategiska, operativa och möjliggörande instrument som behövs för att stödja det europeiska ledarskapet inom vetenskapsdiplomati, offentliggjordes i februari 2025 i en expertrapport⁹. En viktig milstolpe i denna process var den första europeiska konferensen om vetenskapsdiplomati i december 2023, som gjorde det möjligt för det europeiska vetenskapsdiplomatiska samfundet att reflektera över ett strategiskt tillvägagångssätt¹⁰.

Riktade workshoppar och diskussioner, bland annat om vetenskapsdiplomati i Medelhavsområdet och gränsöverskridande vattenförvaltning i Nilen, stöddes av kommissionen för att visa värdet av vetenskapsdiplomati i praktiken. I oktober 2025 anordnades den första dialogen mellan AU och EU om vetenskapsdiplomati, vilket ledde till att vetenskapsdiplomati erkändes som ett nytt spår i den politiska högnivådialogen om vetenskap, teknik och innovation mellan Afrikanska unionen och Europeiska unionen. Dessutom har kommissionen gett stöd till EU:s allians för vetenskapsdiplomati¹¹, som sammanför ledande institutioner i frågan.

I april 2024 undertecknade EU ministerförklaringen från Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) om en politik för omvälvande vetenskap, teknik och innovation för en hållbar och inkluderande framtid, som stärker gemensamma principer och värden i det internationella forsknings- och innovationssamarbetet, inbegripet ömsesidighet, insyn, ansvarstagande och gemensam nytta¹². EU är medordförande i G7:s arbetsgrupp för öppen vetenskap, som bidrar till internationella anpassningar av och samarbeten kring utvecklingen och genomförandet av politik för öppen forskning. EU och dess medlemsstater har också gett stöd till riskutsatta forskare, särskilt genom SAFE-projektet¹³.

Kommissionen inledde i linje med Europaparlamentets resolution av den 17 januari 2024 en särskild studie för att tillhandahålla en evidensbas för ett lagstiftningsförslag om främjande och skydd av friheten för vetenskaplig forskning i EU, som offentliggjordes i oktober 2025¹⁴. Kommissionen har internationellt främjat den europeiska uppförandekoden för forskningsintegritet¹⁵ och den globala uppförandekoden för jämlika forskningspartnerskap (Global Code of Conduct for Equitable Research Partnerships)¹⁶, har fortsatt att anordna det nationella etikrådets forum två gånger om året, och har aktivt deltagit i initiativet Volunteers

⁸ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/launch-eu-science-diplomacy-working-groups-results-call-expressions-interest-published-2023-12-06_sv.

⁹ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/document/download/0841de12-0dd2-4459-b59c-050943c04acd_en.

¹⁰ <https://eu-science-diplomacy.service-facility.eu/>.

¹¹ <https://www.science-diplomacy.eu/>.

¹² <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0501>.

¹³ <https://saferesearchers.eu/>.

¹⁴ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0ad627da-a7ed-11f0-a7c5-01aa75ed71a1/language-en>.

¹⁵ <https://allea.org/code-of-conduct/>.

¹⁶ <https://www.globalcodeofconduct.org/>.

in Research and Ethics (VolREthics)¹⁷. Genomförandet av Horisont Europas urvalskriterium kopplat till jämställdhetsplanen¹⁸ har varit ett viktigt steg för att främja jämställdhet inom forskning och innovation, även på internationell nivå.

2.2. Den internationella dimensionen av Horisont Europa

Deltagande i ramprogrammet genom associering är den närmaste formen av forsknings- och innovationssamarbete med tredjeländer. I juli 2023 blev Nya Zeeland det första landet bortom EU:s närområde som associerades till Horisont Europa, följt av Förenade kungariket och Kanada 2024 och Sydkorea, Schweiz och Egypten 2025. Associeringsförhandlingarna med Japan har slutförts och förberedande samtal har inletts med Australien.

Pelare I i Horisont Europa utmärker sig för sin internationella dimension, där 8,7 % av deltagarna kommer från icke-associerade tredjeländer, följt av pelare II (5,5 %), pelare III (2,5 %) och slutligen åtgärderna inom ramen för breddning av deltagandet och förstärkning av det europeiska forskningsområdet (Widening Participation and Strengthening the European Research Area, Widera) (2,4 %). Associerade länder hyser 11,8 % av deltagarna i pelare I, 9,7 % av deltagarna i pelare II, 7,8 % av deltagarna i pelare III och 14,8 % av deltagarna i WIDERA-åtgärder¹⁹.

Marie Skłodowska-Curie-åtgärderna, Horisont Europas mest internationella del, är avgörande för inrättandet av internationella partnerskap inom forskning och innovation. Av de forskare som valdes ut inom ramen för Marie Skłodowska-Curie-stipendierna kom 46 % från tredjeländer, närmare bestämt 37 % från icke-associerade tredjeländer och 9 % från associerade länder. Marie Skłodowska-Curie-åtgärderna står för omkring 50 % av det totala deltagandet av organisationer från icke-associerade tredjeländer i Horisont Europa. För många länder sker över 50 % av deras totala deltagande i Horisont Europa-projekt genom Marie Skłodowska-Curie-åtgärder. En ny samordnings- och stödåtgärd inleddes i maj 2025 för att stärka det internationella samarbetet och det globala deltagandet i Marie Skłodowska-Curie-åtgärderna²⁰.

För att utnyttja deras roll som knutpunkter för internationellt forsknings- och innovationssamarbete har EU fortsatt att finansiera transnationell tillgång till forskningsinfrastrukturer, inbegripet de som drivs av kommissionens gemensamma forskningscentrum²¹, även för användare från icke-associerade tredjeländer. EU främjar också internationell tillgång i G7:s grupp av högre tjänstemän för globala forskningsinfrastrukturer²². År 2024 godkände kommissionen Brisbaneförklaringen²³ och uppmanade alla berörda parter inom forskningsinfrastruktur att intensifiera samarbetet inom internationella forskningsinfrastrukturer för att ta itu med globala utmaningar. I september

¹⁷ <https://www.inserm.fr/en/ethics/volrethics/>.

¹⁸ Genomfört vid tidpunkten för ansökningsomgångarna med tidsfrister från och med 2022.

¹⁹ Siffror enligt resultattavlan för Horisont Europa, 2.7.2025.

²⁰ "Marie Skłodowska-Curie Actions – Global Cooperation: Policy Enhancement and Strategic Promotion" (<https://msca-glopol.eu/>).

²¹ https://joint-research-centre.ec.europa.eu/tools-and-laboratories/open-access-jrc-research-infrastructures_sv.

²² <https://www.gsogri.org/>.

²³ <https://icri2024.au/about-icri/brisbane-statement/>.

2025 antog kommissionen en europeisk strategi för forsknings- och teknikinfrastuktur som inbegriper åtgärder för att stärka deras internationella dimension.

3. OMBALANSERA EU:S GLOBALA STRATEGI FÖR FORSKNING OCH INNOVATION: MOT LIKA VILLKOR OCH ÖMSESIDIGHET

För att hålla det internationella forsknings- och innovationssamarbetet öppet och säkert antog EU 2024 en rekommendation från rådet om ökad forskningssäkerhet för att sträva efter lika villkor inom det europeiska forskningsområdet. EU har vidtagit bestämda åtgärder för att öka sin motståndskraft mot utländsk påverkan och utländskt tvång genom att göra bedömningar av kritisk teknik, främja investeringar i forskning och innovation på dessa områden, begränsa deltagandet i Horisont Europa till det absolut nödvändiga och inrätta nya strategiska partnerskap.

Forskare utsätts i allt högre grad för säkerhetsrisker när de samarbetar internationellt, och europeisk forskning och innovation ställs inför utländsk inblandning och informationsmanipulering och risken för missbruk på sätt som kan påverka EU:s säkerhet eller inkräkta på EU:s värden och grundläggande rättigheter. Genom rådets rekommendation om ökad forskningssäkerhet²⁴, som antogs i maj 2024, har EU nu en gedigen grund för att ta itu med säkerhetsriskerna i samband med internationellt forsknings- och innovationssamarbete. Genom denna rekommendation, som inte bara omfattar kommissionen och medlemsstaterna utan även finansiärer av offentlig forskning och universitet, har EU för första gången utvecklat en gemensam definition av säkerhetsrisker inom forskningen tillsammans med en gemensam strategi för bedömning av risker inom forskning. I oktober 2025 anordnade kommissionen den första europeiska flaggskeppskonferensen om forskningssäkerhet för att underlätta utbytet av bästa praxis.

Arbetet med forskningssäkerhet är en del av en bredare insats för att öka EU:s ekonomiska säkerhet²⁵. I synnerhet bör forskningssäkerheten bidra till att förhindra teknickläckage, närmare bestämt oönskad överföring av viktig kunskap och kritisk teknik genom internationellt akademiskt samarbete, samtidigt som EU:s strategi för akademisk frihet och frihet för vetenskaplig forskning bevaras.

En central del av detta arbete handlar om att bedöma riskerna med anknytning till viss möjliggörande eller kritisk teknik, såsom artificiell intelligens (AI), bioteknik, avancerade halvledare och kvantteknik, en process som genomförs med deltagande av medlemsstaterna och andra berörda parter. Även om dessa bedömningar av kritisk teknik går utöver politiken för forskning och innovation kommer resultatet av detta arbete också att forma det internationella forsknings- och innovationssamarbetet under de kommande åren. Kommissionen samarbetar med likasinnade länder kring ekonomisk säkerhet, främjar EU:s

²⁴ C/2024/3510.

²⁵ Se JOIN(2023) 20 final och JOIN(2025) 977 final.

egen kapacitet vad gäller kritisk teknik och vidtar diverse skyddsåtgärder för att skydda EU mot potentiellt missbruk av denna teknik.

I januari 2024 offentliggjorde kommissionen en vitbok om möjliga alternativ för att öka stödet till forskning och utveckling som omfattar teknik med potential för dubbla användningsområden²⁶. Sedan dess har flera strategiska dokument gett ytterligare underlag för diskussionen om forskning och utveckling vad gäller dubbla användningsområden, med beaktande av riskerna med internationellt forsknings- och innovationssamarbete beroende på den logiska grunden bakom forskningen och potentialen för dubbla användningsområden²⁷.

Kommissionen har också vidtagit ytterligare åtgärder för att göra Horisont Europa forskningssäkert genom att undantagsvis begränsa deltagandet till enheter från medlemsstater och vissa tredjeländer på områdena kvantteknik, AI-teknik för kommunikationsnät, batterier, rymden och kritiska råvaror²⁸. I Horisont Europas arbetsprogram för 2023–2024 tillämpades artikel 22.5 i förordningen om Horisont Europa på 33 ämnen²⁹, medan den i arbetsprogrammet för 2025 tillämpades på totalt 37 ämnen. Andra åtgärder som vidtagits är exempelvis ytterligare skyldigheter vad gäller utnyttjande av forskningsresultat och kommissionens rätt att motsätta sig överföring av immateriella tillgångar till tredjeländer som inte är associerade till programmet³⁰.

Kommissionen har också beslutat att begränsa tillgången till forskning nära marknaden för icke-associerade tredjeländer där det ansågs att de ramvillkor som säkerställer lika villkor i forsknings- och innovationssamarbetet inte fanns på plats³¹. Enheter som bedöms vara högriskleverantörer av utrustning för kommunikationsnät deltar inte i åtgärder med koppling till utvecklingen av kommunikationsnätsteknik i linje med meddelandet från juni 2023 om genomförandet av verktygslådan för 5G-cybersäkerhet³².

4. GEMENSAMMA GLOBALA INSATSER FÖR ATT TILLSAMMANS TA ITU MED GLOBALA UTMANINGAR

När det gäller den gröna omställningen har kommissionen stött utvecklingen av en internationell plattform för hållbara hav (Ipos), fortsatt att stödja den transatlantiska

²⁶ COM(2024) 27 final.

²⁷ Se https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/new-publications-dual-use-provide-strategic-input-future-eu-ri-policies-2025-06-25_sv.

²⁸ Artikel 22.5 i förordningen om Horisont Europa gör det möjligt att begränsa deltagandet till rättsliga enheter som är etablerade i medlemsstaterna eller i särskilt angivna associerade länder eller tredjeländer enligt vad som anges i arbetsprogrammet, detta för att slå vakt om EU:s strategiska tillgångar, intressen, oberoende eller säkerhet. Restriktioner kan även tillämpas för enheter som är etablerade i länder som är stödberättigade men direkt eller indirekt kontrolleras av ett icke-stödberättigat land eller av en enhet som är etablerad i ett icke-stödberättigat land.

²⁹ Inbegripet ändringar som godkändes 2024. Dessutom använde det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem artikel 22.5 i en åtgärd i sitt arbetsprogram för 2023.

³⁰ Artiklarna 39 och 40 i förordningen om Horisont Europa.

³¹ När det är lämpligt och motiverat medger artikel 22.6 i förordningen om Horisont Europa att det införs ytterligare kriterier för stödberättigande där hänsyn tas till särskilda politiska krav eller till den berörda åtgärdens karaktär och mål.

³² C(2023) 4049 final.

havsforskningsalliansen (Aora) och antagit en ny gemensam färdplan tillsammans med Unescos mellanstatliga oceanografiska kommission. Kommissionen var en av ledarna för uppdraget för förnybar växtgas och Mission Innovations uppdrag för städers omställningar och har stött kunskapsplattformar för grön tillväxt, samtidigt som man fortsätter att engagera sig internationellt, bland annat i G20-initiativet om bioekonomi.

När det gäller den digitala omställningen har kommissionen utvecklat digitala partnerskap med globala partner på områden som exempelvis AI, kvantdatorteknik och konnektivitet. Kommissionen har även stött globala hälsoinsatser, bland annat genom det tredje programmet inom ramen för partnerskap mellan Europa och utvecklingsländerna inom området klinisk prövning (det gemensamma företaget för global hälsa EDCTP3). Slutligen främjar kommissionen innovationsverksamhet internationellt genom Europeiska innovationsrådet (EIC) och Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT) samt genom kunskapsutnyttjande.

4.1. Leda globala insatser i riktning mot en rättvis grön omställning

Investeringen i forskning och innovation genom Horisont Europa bidrar till att genomföra Parisavtalet, det globala Kunming–Montreal-ramverket för biologisk mångfald och andra internationella avtal. Denna investering har också format dagordningarna hos och bidragit till arbetet vid ett antal organisationer i skärningspunkten mellan vetenskap och politik³³. Vikten av EU:s deltagande måste också ses i ljuset av de grundläggande förändringarna i Förenta staternas inställning till klimatförändringarna, miljöfrågor och vetenskapens roll i beslutsfattandet.

I det gemensamma meddelandet om EU:s agenda för internationell världshavsförvaltning³⁴ betonades behovet av att förvärva betydande kunskap om havet för att stödja en hållbar förvaltning. En genomförbarhetsstudie från 2023 visade att kunskapen är fragmenterad och ofta otillräcklig för snabbt beslutsfattande³⁵. Som svar på detta följer kommissionen arbetet med att inrätta den internationella plattformen för hållbara hav (Ipos) som en ny katalytisk mekanism som ska informera offentliga och privata beslutsfattare om hållbart nyttjande och skydd av haven.

Kommissionen ledde genomförandet av 2022 års förklaring från den transatlantiska havsforskningsalliansen (Aora) till stöd för havsforskningsarbetet i Atlanten. Fem nya partner (Förenade kungariket, Norge, Island, Senegal och Ghana) har anslutit sig till Aora och dess arbete är inriktat på att öka kustsamhällenas motståndskraft, samordna havsobservation och förbättra modelleringen.

³³ Inbegripet gruppen för jordobservation (GEO), Mellanstatliga panelen för klimatförändringar (IPCC), den mellanstatliga plattformen för biologisk mångfald och ekosystemtjänster, den internationella resurspanelen (IRP) och andra initiativ såsom Global Soil Partnership.

³⁴ JOIN(2022) 28 final.

³⁵ Europeiska kommissionen: generaldirektoratet för havsfrågor och fiske, *Seascape assessment – Feasibility study for the establishment of an Intergovernmental Panel for Ocean Sustainability (IPOS)* (inte översatt till svenska), Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2771/903406>.

Vid FN:s oceankonferens 2025 tillkännagav kommissionen ett initiativ för havsobservation och betonade vikten av det globala systemet för havsobservationer och kommissionens åtagande. Kommissionen och Unescos mellanstatliga oceanografiska kommission har antagit en gemensam färdplan för att stärka samarbetet kring FN:s årtionde för havsforskning till stöd för hållbar utveckling 2021–2030 och därigenom anpassa EU:s och Unescos insatser till varandra³⁶.

År 2023 inrättade kommissionen, i partnerskap med AU-kommissionen, en strategisk grupp om världshavsförvaltning för Afrika och EU, som drivs av Africa-Europe Foundation med hjälp av EU-finansiering, för att främja vetenskapligt samarbete i havsrelaterade frågor mellan de två kontinenterna.

Inom ramen för ”Mission Innovation 2.0”³⁷ har kommissionen främjat påskyndandet av omställningen till ren energi i enlighet med den europeiska gröna given. Genom att vara en av ledarna för sitt uppdrag för förnybar vätgas³⁸ driver kommissionen på det internationella forsknings- och innovationssamarbetet för att stödja framväxten av en global värdekedja för förnybar vätgas. Sedan 2024 har uppdraget identifierat 101 EU-projekt och globala vätgasklusterprojekt³⁹ i 38 länder vilka har som mål att underlätta genomförandet av storskaliga integrerade vätgaskluster senast 2030.

Inom ramen för uppdraget för städers omställningar⁴⁰ och med utgångspunkt i klimatneutrala och smarta städer leder kommissionen arbetet tillsammans med en grupp ambitiösa städer världen över för att stärka deras visioner om nettonollutsläpp och påskynda genomförandet. Sedan 2023 har denna grupp vuxit till att omfatta 117 städer i 47 länder, med stöd som ges inom ramen för ett City2City-program som inleddes i november 2025.

I linje med Global Gateway⁴¹ har EU hjälpt partnerländerna att få tillgång till miljödata genom initiativ som syftar till att förbättra kontakterna mellan vetenskapen och politiken, däribland programmet för förvaltning av biologisk mångfald och skyddade områden (BIOPAMA) och Green Growth Knowledge Partnership. Kommissionen inrättade även en internationell kunskapsförvaltningsplattform för informationsutbyte om standarder, vägledning och finansieringsmöjligheter inom initiativet om det nya europeiska Bauhaus⁴².

4.2. Främja den digitala omställningen

I juni 2025 antog kommissionen den internationella digitala strategin för EU, som fastställer EU:s vision för att stärka sitt internationella digitala samarbete⁴³. Denna strategi är inriktad på

³⁶ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/document/download/2e5f29fb-cb0c-4d0d-8840-97ce0ee9730c_en?filename=ec_rtd_roadmap-cooperation-un-decade-ocean-science.pdf.

³⁷ Mission Innovation är ett viktigt internationellt forum som sammanför länder som står för 90 % av den offentliga innovationsfinansieringen för energi.

³⁸ <https://mission-innovation.net/missions/hydrogen/>.

³⁹ <https://h2v.eu/>.

⁴⁰ <https://urbantransitionsmision.org/>.

⁴¹ JOIN(2021) 30 final.

⁴² <https://knowledge-management.new-european-bauhaus.europa.eu/>.

⁴³ JOIN(2025) 140 final.

att stärka den europeiska konkurrenskraften, främja en digital agenda för Europas och dess partners säkerhet och forma en global digital förvaltning och standarder.

Digitala partnerskap har upprättats med Japan, Sydkorea, Singapore och Kanada⁴⁴. De är inriktade på samarbetsinsatser för att främja viktig teknik såsom AI, halvledare, högpresterande datorsystem, kvantdatorteknik, 5G/6G-nät, dataförvaltning, standardisering och onlineplattformar.

Sedan maj 2023 har handels- och teknikrådet mellan EU och Indien lagt grunden för samarbete på viktiga områden, bland annat halvledare, digital offentlig infrastruktur, digitala färdigheter, AI, högpresterande datorsystem samt standardisering av it och telekommunikation. Handels- och teknikrådet mellan EU och USA har gjort betydande framsteg sedan det inrättades 2021 och har levererat konkreta resultat inom AI, kvantteknik, standardisering, halvledare, onlineplattformar och 6G.

Den digitala alliansen mellan EU och Latinamerika och Karibien⁴⁵ är en banbrytande ram för samarbete mellan de två regionerna. Projektet mellan EU och Latinamerika/Karibien om ett strategiskt partnerskap för genomförande av digitala dialoger inom forsknings- och innovationssamarbete (Strategic Partnership for the Implementation of Digital Dialogues in R&I Cooperation, Spider) är inriktat på antagandet av en inkluderande och människocentrerad strategi för digital omställning på områden som kan gynnas av den konnektivitet med hög kapacitet som tillhandahålls genom infrastrukturen inom Building the Europe Link to Latin America (Bella)⁴⁶. Kabelinitiativet Bella stöddes av det europeiska multigigabitnätet för forskning⁴⁷, som sammanlänkar forsknings- och utbildningsinstitutioner i mer än 110 länder världen över genom sina partnerskap, med hjälp av sina egna säkra fibernät för att sammanlänka dataleverantörer i det globala forskningssystemet. I oktober 2025 lanserades EU:s och Latinamerikas/Karibiens nät för högpresterande datorsystem. Genom att koppla samman superdatorer från EU och Latinamerika/Karibien via Bella kommer forskare från båda regionerna att tillsammans köra simuleringar, analysera stordata och testa avancerade behandlingsmodeller för att ta itu med akuta globala utmaningar, från klimatmodellering och läkemedelsupptäckt till artificiell intelligens.

Med utgångspunkt i framgångarna med Bella-kabeln mellan Europa och Latinamerika förväntas EurAfrica Gateway-kabeln tillhandahålla ett motståndskraftigt undervattenskabelsystem längs den afrikanska Atlantkusten, vilket ytterligare förbättrar konnektiviteten i regionen.

4.3. Stärka samarbetet om global hälsa

EU:s strategi för global hälsa⁴⁸ godkändes av Europeiska rådet i januari 2024⁴⁹. I strategin identifieras forskning och innovation som viktiga möjliggörande faktorer för bättre hälsa,

⁴⁴ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/partnerships>.

⁴⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ip_23_1598.

⁴⁶ https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/programming/programmes/bella-building-europe-link-latin-america_sv.

⁴⁷ https://network.geant.org/international_connectivity/.

⁴⁸ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ip_22_7153.

starkare hälso- och sjukvårdssystem och allmän hälso- och sjukvård, tillsammans med digitalisering och kvalificerad arbetskraft.

Kommissionen har gjort betydande framsteg när det gäller pandemiberedskapen sedan covid-19-pandemin bröt ut genom att kombinera kapacitet för omedelbara insatser med investeringar i långsiktig beredskap. Kommissionen har genom att investera 1,28 miljarder euro i över 121 åtgärder inom forskning och utveckling mellan 2022 och 2025 påskyndat utvecklingen och testningen av medicinska motåtgärder och även stärkt EU:s motståndskraft mot framtida pandemier.

Kommissionen har ökat sin samordning av finansiärer av global forskning på hälsoområdet, till exempel genom att vara en av medordförandena för Global Research Collaboration for Infectious Disease Preparedness (GloPID-R)⁵⁰ och stödja Global Alliance for Chronic Diseases (GACD)⁵¹. Kommissionen har också gett stöd till förberedelserna inför nya partnerskap, bland annat European Rare Diseases Research Alliance (ERDERA)⁵².

Det gemensamma företaget för global hälsa EDCTP3 är den tredje omgången av partnerskapet mellan Europa och utvecklingsländerna inom området klinisk prövning⁵³. Under 2024 finansierade det 74 globala hälsoforskningsprojekt med en total budget på 254 miljoner euro. Som svar på mpox-utbrottet 2024 i Demokratiska republiken Kongo aktiverade det gemensamma företaget för global hälsa EDCTP3 sin mekanism för nödfinansiering och inledde en nödsökningsomgång, vilket ledde till att nio projekt finansierades till ett totalt belopp av 12,1 miljoner euro, och omfattade fas 2-, 3- och 4-studier om profylax före och efter exponering för mpox-vacciner samt övervakningsstrategier och epidemiologiska studier

Kommissionen stöder också global hälsoforskning genom samarbete med Världshälsoorganisationen (WHO) och det globala partnerskapet för forskning och utveckling av antibiotika och tillhandahåller 28 miljoner euro i finansiering (2022–2027) för att påskynda utvecklingen av behandlingar för läkemedelsresistenta bakterieinfektioner och uppdatera förteckningarna över prioriterade läkemedelsresistenta mikroorganismer. Av denna finansiering anslogs en miljon euro till stöd för WHO:s och det globala partnerskapets gemensamma Secure-initiativ⁵⁴, som syftar till att utöka den globala tillgången till nödvändig antibiotika för att behandla läkemedelsresistenta bakterieinfektioner. Kommissionen har stött utvecklingen av läkemedel mot tuberkulos för barn och ett nytt tuberkulosvaccin inom ramen för 2023 års arbetsprogram för programmet EU för hälsa.

Kommissionen har utarbetat ett bidragsavtal med WHO:s Blueprint-plattform för forskning och utveckling med en budget på 7,42 miljoner euro som stöder utvecklingen av säkra och effektiva vacciner och behandlingar mot filovirus (inklusive ebola- och marburgvirus) och

⁴⁹ <https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2024/01/29/eu-global-health-strategy-council-approves-conclusions/>.

⁵⁰ www.glopid-r.org.

⁵¹ www.gacd.org.

⁵² <https://erdera.org/>.

⁵³ <https://www.globalhealth-edctp3.eu/>.

⁵⁴ <https://gardp.org/secure/>.

stöder interepidemiska beredskapsåtgärder för framtida utbrott. Detta beredskapsarbete möjliggör ett snabbt genomförande av kliniska prövningar för behandlingar och vacciner, såsom skedde under 2025 års utbrott av ebola i Uganda.

Slutligen står kommissionen fast vid sitt åtagande om öppen delning och tillgång genom Global Biodata Coalition, vilket bidrar till att säkerställa de globala biodataresursernas hållbarhet.

4.4. Främja innovation

EU är fast beslutet att positionera sig som en attraktiv destination för uppstartsföretag, investerare och företag från tredjeländer som söker innovativa lösningar och riskkapitalkundprojekt. Detta är ett av flaggskeppsområdena i den nya europeiska agendan för innovation och strategin för startupföretag och expanderande företag⁵⁵. Genom att stärka internationella partnerskap och skapa vägar för att locka till sig internationella talanger och investeringar, exempelvis genom initiativet Choose Europe for Science⁵⁶, strävar EU efter att befästa sin roll som en ledande knutpunkt för innovation och entreprenörskap och driva på hållbar utveckling och konkurrenskraft i global skala.

År 2025 gav EIC:s styrelse Europeiska innovationsrådet (EIC) rådet att utarbeta en internationell strategi för att öka dess globala genomslag och hjälpa europeiska uppstartsföretag och expanderande företag att expandera internationellt. Rådgivningen ska inriktas på fyra huvudprioriteringar, nämligen att 1) främja internationell verksamhet, 2) engagera internationella investerare och företag, 3) etablera ledarskap vad gäller sakkunskap och 4) locka internationella talanger. De viktigaste målen är att hjälpa EIC-stödmottagare att bli globala samtidigt som de behåller sina huvudkontor i Europa, locka deep tech-innovatörer till Europa och samarbeta med internationella investerare som är intresserade av EIC-företagen.

I mars 2024 antog kommissionen två rekommendationer till stöd för rådets rekommendation om de vägledande principerna för kunskapsutnyttjande⁵⁷, nämligen uppförandekoderna för gemensamt skapande mellan industrin och den akademiska världen⁵⁸ och för medborgardeltagande⁵⁹. Mer än 150 strategier och metoder som utvecklats i och utanför EU finns i databasen för EU-plattformen för kunskapsutnyttjande, som även är relevant för internationella partner⁶⁰.

5. ANPASSA SAMARBETET MED PRIORITERADE LÄNDER OCH REGIONER

De senaste årens geopolitiska utveckling har påverkat EU:s forsknings- och
--

⁵⁵ SWD(2025) 138 final.

⁵⁶ https://commission.europa.eu/topics/research-and-innovation/choose-europe_sv.

⁵⁷ Rådets rekommendation (EU) 2022/2415.

⁵⁸ Kommissionens rekommendation (EU) 2024/774.

⁵⁹ Kommissionens rekommendation (EU) 2024/736 – de uppförandekoder som antogs 2024 följer på initiativet med de uppförandekoder som antogs 2023 om förvaltning av immateriella tillgångar och om standardisering.

⁶⁰ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/industrial-research-and-innovation/eu-valorisation-policy/knowledge-valorisation-platform_sv.

innovationssamarbete med andra länder. I EU:s grannskap har dynamiken drivits på av Förenade kungarikets och Schweiz samt kandidatländernas associering till Horisont Europa. Deltagandet i Horisont Europa genom associering har även stärkt EU:s förbindelser på forsknings- och innovationsområdet med stora industriekonomier utomlands. Slutligen har ett förnyat fokus lagts på Afrika, Latinamerika och Karibien samt Sydostasiatiska nationers förbund (Asean), och viktiga regionala initiativ har utvecklats. I det bilaterala sammanhanget behandlas särskilda områden av intresse för EU och partnerländerna, till exempel genom konstruktiv dialog med Kina.

5.1. Integrera samarbetet inom EU:s grannskap

Förenade kungariket blev associerat land till Horisont Europa den 1 januari 2024, vilket sände ett starkt budskap om fortsatta gemensamma intressen med EU. Under 2024 presterade Förenade kungariket särskilt väl i Europeiska forskningsrådets (EFR) ansökningsomgångar, eftersom landet var den största mottagaren av de bidrag för konceptprovning som tillkännagavs i juli 2024, en av de största mottagarna av de startbidrag som tillkännagavs i september 2024 och upplevde en ökning med 56 % av de bidrag till etablerade forskare som tillkännagavs i december 2024 jämfört med föregående år. År 2024 var Förenade kungariket även den största mottagaren av Marie Skłodowska-Curie-bidrag.

Deltagandet av Schweiz, en långvarig partner till EU på forsknings- och innovationsområdet och tidigare en aktiv deltagare under landets associering till tidigare ramprogram för forskning och innovation, minskade under de första åren av Horisont Europa på grund av att landet inte var associerat. I och med att associeringen trädde i kraft den 1 januari 2025 kan schweiziska forskare och enheter återigen delta i ansökningsomgångar för program.

Forsknings- och innovationssystemen i Europeiska frihandelssammanslutningens (Efta) länder Norge och Island är nära sammanflätade med EU:s system, liksom industrins värdekedjor och de akademiska nätverken. Särskilt Norge bidrar i hög grad till spetskompetensen inom ramprogrammen för forskning och innovation.

Deltagandet av partner från västra Balkan i EU:s ramprogram för forskning och innovation har ökat avsevärt och nått sin högsta nivå i och med Horisont Europa. Forsknings- och innovationsinsatserna trappas särskilt upp genom innovationsagendan för västra Balkan⁶¹, stödet till teknikinriktad forskningsinfrastruktur och regionens fortsatta integrering i det europeiska forskningsområdet.

I länderna i det östliga partnerskapet⁶² genomfördes med stöd av EU en regelbunden övervakning av genomförandet av de fem prioriteringar för forskning och innovation som fastställdes i arbetsdokumentet från 2021⁶³. Enheten för politiskt stöd inom ramen för

⁶¹ <https://westernbalkans-infohub.eu/wp-content/uploads/2024/10/a-western-balkans-agenda-on-innovation-research-education-KI0221615ENN-1.pdf>.

⁶² Armenien, Azerbajdzjan, Georgien, Republiken Moldavien och Ukraina.

⁶³ SWD(2021) 186 final.

Horisont 2020 gav de moldaviska⁶⁴ och ukrainska⁶⁵ myndigheterna expertstöd vid utformningen av politiska reformer på forsknings- och innovationsområdet. Trots den svåra geopolitiska och ekonomiska situationen i regionen lyckades alla fem länderna genomföra statliga reformer, anta och inleda genomförandet av nationella forskningsstrategier och öka sitt deltagande i Horisont Europa jämfört med Horisont 2020.

Kommissionen har riktat in sig på att inrätta särskilda stödåtgärder för Ukraina⁶⁶ och har gjort det lättare för Ukraina att delta i Horisont Europa och ansökningsomgångar för Euratoms forsknings- och utbildningsprogram. Exempelvis stöder ett särskilt stipendiesystem, MSC4Ukraine, fördrivna forskare från Ukraina och gör det möjligt för dem att fortsätta sin forskningsverksamhet i EU. I linje med kommunikén från G7-ministrarna med ansvar för vetenskap och teknik 2024 har EU inrättat en internationell koalition för forskning, vetenskap och innovation i Ukraina, tillsammans med Ukraina, det italienska G7-ordförandeskapet och Unesco, för att förverkliga potentialen hos forskning och innovation vid återhämtningen i och återuppbyggnaden av Ukraina. Samma mål, som tillämpas på klimatorienterad återhämtning i stadsmiljöer, eftersträvas genom det nya initiativet SUN4Ukraine⁶⁷ inom ramen för EU-uppdraget för klimatneutrala och smarta städer.

År 2022 utarbetade och antog Medelhavsunionen och EU färdplaner för forskning och innovation inom hälso- och sjukvård, klimatförändringar och förnybar energi på ministernivå, och fastställde prioriteringar för samarbete och ekonomisk utveckling. Medelhavsinitiativet, som lanserades i arbetsprogrammet för Horisont Europa 2023–2024 och fortsatte under 2025, bidrar till genomförandet av dessa färdplaner och har ökat forskningssamverkan mellan EU och Medelhavsområdet med omkring 60 %⁶⁸. Partnerskapet för forskning och innovation i Medelhavsområdet (Prima)⁶⁹ bidrar också till dessa insatser på områdena jordbruk och vatten, och det förlängdes i april 2024 med ytterligare tre år (2025–2027). Pakten för Medelhavsområdet, som antogs i oktober 2025⁷⁰ och är EU:s nya flaggskeppsinitiativ för att stärka samarbetet med partner i södra Medelhavsområdet, utgör en möjlighet att omforma forskningssamarbetet genom att inrätta gemensamma knutpunkter för forskning och innovation i Medelhavsområdet, främja rörlighet för forskare, stödja inrättandet av ett centrum för vetenskapsdiplomati och främja åtgärder inom den blå ekonomin. Detta följde på antagandet av det gemensamma meddelandet om Europeiska unionens strategi för Svartahavsregionen i maj 2025⁷¹.

⁶⁴ <https://projects.research-and-innovation.ec.europa.eu/en/statistics/policy-support-facility/psf-country/support-moldova-reforms-public-rd-sector>.

⁶⁵ <https://projects.research-and-innovation.ec.europa.eu/en/statistics/policy-support-facility/psf-country/support-ukraine-research-infrastructures-policies>.

⁶⁶ ERA4Ukraine (<https://euraxess.ec.europa.eu/ukraine>) ger en översikt över alla åtgärder på EU-nivå och nationell nivå, däribland MSCA4Ukraine, arbetserbjudanden från Europeiska forskningsrådet och stipendiesystemet från det gemensamma forskningscentrumet vid Europeiska universitetsinstitutet.

⁶⁷ <https://www.sun4ukraine.eu/>.

⁶⁸ Arbetsprogrammet för Horisont Europa 2023–2024: 37 ämnen med en total budget på 320 miljoner euro.

⁶⁹ <https://prima-med.org/>.

⁷⁰ JOIN(2025) 26 final.

⁷¹ JOIN(2025) 135 final.

5.2. Stärka samarbetet med industrialiserade länder utanför EU och framväxande ekonomier

Fram till januari 2025 skedde en positiv utveckling av förbindelserna med USA inom forskning och innovation genom ökat samarbete på en rad olika områden, en framgångsrik förlängning av vetenskaps- och teknikavtalet mellan EU och USA, undertecknandet av ett gemensamt uttalande om fastställande av en omfattande agenda för forsknings- och innovationssamarbete och ett starkt deltagande av amerikanska enheter i Horisont Europa. Den nya amerikanska administrationens ändrade vetenskapspolitiska hållning, med dess nedprioritering av forskningsutgifter inom EU:s främsta prioriterade områden såsom klimat, miljö, ren energi eller infektionssjukdomar, och tillbakadragande från flera multilaterala forsknings- och innovationsinitiativ, har utsatt den transatlantiska dialogen och samverkan inom forskning och innovation för påfrestningar. För att skydda EU:s intressen har åtgärder utvecklats inom ramen för Horisont Europa för att stärka EU:s stöd till plattformar för multilateralt samarbete, särskilt på områdena havsobservation, klimat och datasuveränitet. När det gäller dataset omfattar åtgärderna i) utveckling av ramar för datasuveränitet, ii) genomförande av robust riskhantering för tillgång till kritiska data och iii) utnyttjande av nationell finansiering för att stödja tillgången till kostnadsintensiva digitala tjänster. Eftersom USA fortfarande är en naturlig forsknings- och innovationspartner för EU strävar EU efter att hålla kommunikationskanalerna med federala forsknings- och innovationspartner i USA öppna i syfte att ompröva gemensamma prioriteringar och blåsa nytt liv i samarbetet.

När det gäller Kina har det fortfarande inte skett några framsteg i diskussionerna om den gemensamma färdplanen för det framtida samarbetet mellan EU och Kina inom vetenskap, teknik och innovation, särskilt när det gäller innovationsrelaterade ramvillkor⁷², men betydande framsteg har gjorts när det gäller ramvillkoren för forskningssamarbete⁷³. Forsknings- och innovationssamarbetet mellan EU och Kina har varit fokuserat på två flaggskeppsinitiativ för forskning om livsmedel, jordbruk och biolösningar och om klimatförändringar och biologisk mångfald, där samarbete är till ömsesidig nytta⁷⁴. Med tanke på ovanstående och de stora farhågorna beträffande användningen av immateriella rättigheter som skapas inom ramen för Horisont Europa kan kinesiska enheter dock inte längre delta i någon av programmets innovationsverksamheter⁷⁵. Kommissionen har stärkt åtgärderna för samordning med medlemsstaterna för att anpassa strategierna genom EU:s nätverk för forsknings- och innovationskunskap för Kina (EU R&I Knowledge Network on China, EU-KNOC) och investerat över 13 miljoner euro i att öka kunskapen om dagens Kina på områden som exempelvis politik, samhälle, ekonomi och handel, vetenskap och teknik samt klimat.

⁷² Till dessa hör immateriella rättigheter, standardförberedande forskning, bedömning av överensstämmelse och standardisering, tillträde till offentliga upphandlingar samt rättvisa och transparenta regelverk.

⁷³ Till dessa hör öppen vetenskap, forskningsetik och forskningsintegritet, rörlighet för forskare samt jämställdhet inom forskning och innovation.

⁷⁴ Arbetsprogrammet för Horisont Europa 2023–2024 inbegrep sju åtgärder med en total budget på 86 miljoner euro som samfinansierades av EU och Kina.

⁷⁵ Innovationsverksamheter är åtgärder som har en hög teknisk utvecklingsnivå och ligger närmare marknaden.

Med tanke på Sydkoreas mycket starka kapacitet inom vetenskap, teknik och innovation skapade associeringen av landet till Horisont Europa 2025 en stor mängd möjligheter till ett bredare och mer systematiskt forsknings- och innovationssamarbete mellan EU och Sydkorea på områden såsom digital teknik, nanoteknik eller satellitnavigering samt ren energi, klimat, havs- och miljöforskning och hälso- och sjukvård. Detsamma förväntas när det gäller Japan efter det framgångsrika slutförandet av förhandlingarna om landets deltagande i unionsprogram och associering till Horisont Europa, utöver det pågående samarbetet kring avancerade material. Nya Zeelands associering till Horisont Europa ledde i sin tur till att antalet undertecknade bidrag nästan tredubblades från 2022 till 2024.

Den 3 juli 2024 undertecknades avtalet om Kanadas associering till den andra pelaren i Horisont Europa, vilket gav kanadensiska forskare och organisationer möjlighet att delta i denna del av programmet på samma villkor som sina motparter i EU. Detta har redan lett till över 100 kanadensiska deltagare i Horisont Europa-projekt. Denna siffra förväntas öka avsevärt, eftersom många projektförslag med kanadensiskt deltagande håller på att utvärderas eller håller på att förberedas för bidragsavtal.

Samarbetet med Indien har tagit fart sedan handels- och teknikrådet mellan EU och Indien⁷⁶ inrättades, vilket fokuserar på digitalisering, grön teknik och teknik för ren energi. Vid handels- och teknikrådets andra ministermöte i New Delhi i februari 2025 enades man om fortsatt tekniksamarbete med gemensamma finansiella investeringar i forskningssamverkan om havsföreningar, omvandling av avfall till förnybar vätgas och batteriåtervinningsteknik för elfordon. Ökad tonvikt kommer också att läggas på att göra det möjligt för uppstartsföretag i Indien och EU att samarbeta. I det gemensamma meddelandet om en ny strategisk agenda för EU och Indien identifieras teknik och innovation som en central pelare i det framtida samarbetet mellan EU och Indien⁷⁷. Det bilaterala avtalet mellan EU och Indien om vetenskapligt och tekniskt samarbete förlängdes också till 2030.

Förbindelserna med Brasilien är särskilt starka på området teknik för den gröna omställningen, såsom integrerade bioraffinaderier och solenergiteknik, samt när det gäller biologisk mångfald, havsforskning, ekosystem-/naturbaserade strategier för hållbara städer, hållbarhet och hälsa. Kommissionen bidrog till dagordningen för Brasiliens G20-ordförandeskap och bidrog till att säkerställa antagandet av G20-strategin för att främja öppet innovationssamarbete, G20-rekommendationerna om mångfald, rättvisa, inkludering och tillgänglighet inom vetenskap, teknik och innovation samt de tio ledande principerna i det globala initiativet för bioekonomi.

De stärkta förbindelserna mellan EU och Sydafrika återspeglas i resultatet av toppmötet 2025 och lanseringen av det första partnerskapet för ren handel och rena investeringar samt Sydafrikas enastående deltagande i Horisont Europa, som ligger i toppen bland de afrikanska länderna både när det gäller bidragsvolym och antal projekt. Sydafrika spelar en ledande roll i genomförandet av innovationsagendan för AU–EU genom medfinansiering av flera initiativ för samarbete på forsknings- och innovationsområdet, såsom det långsiktiga

⁷⁶ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/IP_23_596.

⁷⁷ JOIN(2025) 50 final.

gemensamma forsknings- och innovationspartnerskapet mellan AU och EU om hållbar energi (LEAP-SE). EU hade ett mycket nära samarbete med det sydafrikanska ordförandeskapet för G20 under 2025 och stödde antagandet av G20:s rekommendationer om vetenskapligt engagemang.

5.3. Fördjupa partnerskapen mellan EU och Afrika, Latinamerika och Karibien samt Sydostasien

Kommissionen har uppfyllt sitt åtagande att få fart på stödet till forsknings- och innovationssamarbetet med Afrika genom att under 2023 utarbeta och anta innovationsagendan för AU–EU tillsammans med AU-kommissionen och medlemsstaterna. I innovationsagendan för AU–EU fastställs en ny ram för spridning av forskningsresultat med fokus på folkhälsa och den gröna och den digitala omställningen för att stödja sysselsättning och tillväxt genom utbyte av teknik och expertis⁷⁸. De afrikanska initiativen i Horisont Europa har ökat samarbetet mellan forskare från båda regionerna med i genomsnitt 40 % per år⁷⁹. Partnerskapet mellan EU och Afrika om forskning och innovation för att främja en tryggad livsmedelsförsörjning och nutrition och ett hållbart jordbruk omfattar mer än 70 forskningsfinansiärer från Afrika och Europa. Inom ramen för investeringspaketet Global Gateway EU-Afrika stöds programmet för ett rymdpartnerskap mellan Afrika och EU av en investering på 100 miljoner euro, med fokus på att utveckla rymdbaserade tjänster som särskilt främjar användningen av Copernicus för att förbättra systemen för tidig varning för farligt väder och kunskap om klimatförändringar, stärka det institutionella samarbetet mellan EU och Afrika och stödja rymdindustrins kapacitet. Programmet för regionala spetskompetenscentrum för den gröna omställningen är ett program värt 80 miljoner euro som syftar till att stödja kunskapsgenerering och kunskapsförvaltning genom bättre framtagande av, tillgång till och delning av data. Med utgångspunkt i pilotfasen av det afrikanska forskningsinitiativet för vetenskaplig excellens, som genomförs av Afrikanska vetenskapsakademien, har ett liknande stöd på 25 miljoner euro aviserats för en andra fas, vilket har lett till ytterligare utfästelser från AU:s medlemsstater. För att fira 15-årsjubileet av den politiska högnivådialogen mellan AU och EU om vetenskap, teknik och innovation anordnades en rad evenemang i oktober 2025, bland annat en workshop om AI inom vetenskapen i samarbetet mellan Afrika och Europa, dialogen mellan AU och EU om vetenskapsdiplomati, en innovationsmessa som anordnades i partnerskap med Medelhavsunionen och mötet mellan högre tjänstemän från AU och EU som arbetar inom forskning och innovation.

Samarbetet med Gemenskapen för Latinamerikas och Karibiens stater (Celac) har fått ny fart genom det första ministermötet mellan EU och Celac om forskning och innovation som hölls i Bryssel i september 2025. Vid detta möte godkände EU:s och Celacs ministrar en ministerförklaring och en ny agenda för samarbetet mellan EU och Celac inom forskning och innovation, som inrättar tre arbetsgrupper på områdena i) hälsa, ii) klimatförändringar, miljömässig hållbarhet och energiomställning samt iii) AI inom vetenskap, vilka kompletterar

⁷⁸ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/system/files/2023-07/ec_rtd_au-eu-innovation-agenda-final-version.pdf.

⁷⁹ Arbetsprogrammet för Horisont Europa 2023–2024: 30 ämnen med en total budget på 300 miljoner euro.

den befintliga arbetsgruppen för forskningsinfrastruktur. Varje grupp ska utarbeta operativa färdplaner som fastställer prioriteringar, verksamheter och resultat för samarbetet mellan de två regionerna på det prioriterade området i fråga. Initiativet för innovationssamarbete mellan EU och Latinamerika/Karibien lanserades i oktober 2023 för att skapa och ta i bruk ett nätverk av befintliga företagsinkubatorer och företagsacceleratorer och för att strukturera EU-medlemsstaternas innovationsnärvaro i Latinamerika/Karibien. En åtgärd för sargassotång inom ramen för investeringsagendan för Global Gateway lanserades i Karibien, vilket gav EU:s utvecklingssamarbete en forsknings- och innovationsinriktad dimension.

EU:s konkurrenskraft och säkerhet är nära kopplade till Sydostasiatiska nationers förbund (Asean), vilket kräver att EU stärker sitt forsknings- och innovationssamarbete med regionen. Samarbetet är inriktat på grön teknik, den digitala omställningen, innovationer på hälso- och sjukvårdsområdet och utbyte av erfarenheter av regional integration (forskningsinfrastruktur, rörlighet för talanger, tekniköverföring). I dialogen mellan Asean och EU om vetenskap, teknik och innovation identifierades ytterligare samarbetsområden: innovation/uppstarts företag, vetenskapsdiplomati och jämställdhet inom forskning och innovation.

6. SLUTSATSER

Sedan den globala strategin för forskning och innovation antogs 2021 har stora oförutsedda externa förändringar ägt rum, såsom Rysslands anfallskrig mot Ukraina, den eskalerande konflikten i Mellanöstern, grundläggande förändringar i USA:s politik när det gäller vetenskap, klimatförändringar, miljö eller hälsa samt omvälvande förändringar i tillämpningen av banbrytande teknik såsom AI. Denna utveckling påverkar i grunden den globala forsknings- och innovationsmiljön och kräver att EU agerar med mycket större beslutsamhet när det gäller att försvara sina politiska och ekonomiska intressen och främja sina värden globalt. Att vara en ledstjärna för akademisk frihet och frihet för vetenskaplig forskning och jämställdhet är centralt för EU:s ambition att locka till sig de bästa vetenskapliga talangerna, med stöd av initiativet Choose Europe for Science.

EU har svarat på dessa utmaningar genom att exempelvis anta rådets rekommendation om ökad forskningssäkerhet, utveckla en europeisk ram för vetenskapsdiplomati, inrätta den multilaterala dialogen om principer och värden för internationellt forsknings- och innovationssamarbete och associera viktiga globala partner till Horisont Europa-programmet, och har samtidigt skapat lika villkor och ömsesidighet, särskilt med Kina. Genom att bibehålla sitt engagemang för den europeiska gröna given har EU:s prioriteringar övergått till omställningen till ren energi och stärkandet av EU:s konkurrenskraft, med fokus även på försvar och dubbla användningsområden.

Att sätta forskning och innovation i centrum för EU:s konkurrenskraft innebär också att placera detta i centrum för EU:s yttre åtgärder. EU måste uppvisa föredömligt ledarskap när det gäller att använda forskning och innovation i strävan efter fred och multilateralism och för att uppnå FN:s mål för hållbar utveckling fram till 2030, bland annat genom att bekämpa klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald. I detta nya sammanhang är

principerna om öppenhet och säkerhet i den globala strategin för forskning och innovation fortfarande giltiga. På vissa områden krävs ytterligare utveckling och anpassningar. Dessa inbegriper områden som rör skapandet av lika villkor och ömsesidighet i det internationella forsknings- och innovationssamarbetet, med beaktande av tematiska prioriteringar såsom konkurrenskraft och en starkare tonvikt på uppstartsföretag och expanderande företag samt nya geografiska prioriteringar. Detta är avgörande för att se till att EU försvarar sina intressen och fortsätter att gå i bräschen för forskning och innovation och samtidigt är en pålitlig partner som den övriga världen kan lita på.